

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA

Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ 50 „
Egyes szám ára	6 „
Külföldre egy évre	8 „ — „

Ezen lap megjelenik
hetenként kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Sprencz György szerkesztő lakásán.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Györgyjakab Márton nyomdabérlőnél.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségekben, az előfizetések, hirdetések, nyilvtéri cikkek, stb. a kiadóhivatalokban fogadtatnak el.

Hirdetések közlési díja:
minden egy hasábos garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr, s minden egyszeri közlés
után 30 kr bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyilvtér“ rovatban
közlendő cikkek soronként
10 kr díjért közöltetnek.

Felhívás előfizetésre

a „Székelyföld“ 1885. évi folyamára.

A „Székelyföld“ című közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenként jelenlégi nagyságában 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre	6 frt — kr.
Fél évre	3 frt — kr.
Negyed évre	1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre	8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtatnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

Előfizetések elfogadtatnak Kézdi-Vásárhelyt a kiadó-hivatalban, Csik-Szeredán Györgyjakab Márton nyomdabérlőnél. Az előfizetési pénzek vidékről — legcélszerűbben posta-utalvánnyal — Kézdi-Vásárhelyre, lapunk kiadó-hivatalába küldendők.

Félreértés kikerülése végett kijelentjük, hogy azoknak, kik előfizetéseikkel hátralékban vannak, lapunkat csak azon reményben küldöttük és fogjuk talán ezután is küldeni, hogy a hátralékot utólagosan befizetik.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

A kisdedek ügyében.

Kézdi-Vásárhely, 1885. június 16.

A kisdedovás ügye hazánkban nincs még törvény által szabályozva; de nem azért, mintha ennek szükségességét maguk az intéző körök be nem látták volna, hanem: mert az alkotmány visszaállítása után ezer meg ezer halaszthatatlan ügy

vette igénybe az állam gondoskodását, anyagi erejét.

Azonban nagyon csalódnék, a ki azt hinné, hogy ezért hazánkban a kisded-nevelés ügye el van hanyagolva. Van ennek is, mint minden szent ügynek, apostolai, kiknek odaadó buzgalma és lelkesítése következtében e kérdés hovatovább méltóbb helyet foglal el a társadalom gondolkodásában.

És méltán. Hiszen a mi annyira fontos, a mi a nemzetnek minden rétegét s magát a nemzet összeségét is oly közelről érdekli, az nem maradhat sokáig a kellő megoldás nélkül.

Gondoljuk csak meg, hogy az életviszonyok súlyosodása következtében hány kicsiny gyermek lesz áldozata a kellő felügyelet hiányának. A kisded-óvásnak ez az ága különösen érdekli a közép- és szegény-osztályt. A közép-osztály is ma már oda jutott, hogy a csekély gazdasága, esetleg a kereskedés vagy ipari foglalkozása annyira lekötí, hogy gyermekeire épen semmi gondot sem fordíthat. Ezek vagy teljesen felügyelet nélkül hagyatnak, vagy legjobban esetben egyes kis dajkák lelkiismeretére bízhatnak. A szegény emberek gyermekei pedig, kiket a megélhetés gondja házuktól távol tart reggeltől estig, oda vannak teljesen dobva a felügyelet hiányából származó veszélyeknek; róluk, különösen munka idején, az utca porán s a jóságos Istenen kívül más nem gondoskodik.

Bizony sok szülőnek fáj az keserve, hogy gyermekére több gondot nem

fordíthat; de arra is, a kenyérkeresésre is idejéből nem telik. Ugyan kérde: mit érne már csak ezen szempontból is egy községben egy kisded-óvó, hova bármelyik szülő teljes nyugodtsággal küldhetné el gyermekét, mert tudná, hogy ott egész napon át nemcsak felügyelnek kisdedére, de azt kis versekkel, szép énekekkel, alakilag képző hatású játékokkal a szó teljes értelmében nevelik?

Nemde édes öntudattal távoznék a szülő hazulról napi munkájának elintézése végett, mert tudná, hogy a míg ő gyermekei anyagi jóllétéért küzd, addig azok egy óvónő felügyelete alatt nem nélkülözik sem a kellő gondozást, sem a helyes szoktatást? Bizony-bizony ohajtható volna, hogy minden községben kisded-óvó állítassék, mert ez a szülőkre valóságos Isten áldása lenne, a nemzetre nézve pedig nagy nyereség, mert százai és ezrei maradnának meg azon gyermekeknek, kik a gondatlanság miatt különben menthetlenül elvesznének.

De a kisded-óvónak az elmondottakon kívül még más hasznuk is van. A ki látja, tapasztalja, hogy az iskolába feladott olyan két gyermek között, kiknek egyike óvónőbe járt, minő különbség van, az a kisded-óvónak képző hatását sem tagadhatja el. Az óvónőbe járt kisded: bátor, nyílt, értelmes, szóval látszik rajta az alakítás; a másik: félénk, félrehúzódozó, ügyetlen, az alakítás hiánya minden szaván, mozdulatán megállítható.

Ha pedig meggondoljuk, hogy magyar nemzeti szempontból minő fontossággal bír a kisded-óvó: már akkor lehetetlen

magának a dicső eszmének mielőbbi megvalósítására nem gondolnunk. A magyar nyelvnek idegenajku vidékeken való gyors elterjesztése egyedül a kisded-óvók által lehetséges. Tagadhatná-e tehát valaki, hogy az óvónak nagy nemzeti feladatuk van?

A kisdednevelésről, annak fontosságáról még nagyon sokat lehetne mondani; azonban, hitem szerint, annak szükségessége az elmondott főbb eszmékből is eléggé kitűnik.

Ezeket elmondani, olvasóink becses figyelmét e tárgyra felhívni, annál szükségesebbnek tartottuk, mert biztos tudomásunk van róla, hogy jeles tudósunk P. Szathmári Károly kormánybiztos, a kisded-óvás ügyének több mint egy évtizede hű terjesztője, buzgó apostola, e hó végén Háromszékmegyébe jövend, hogy az egyes községekbe, hol e korszerű és nagy fontossággal bíró eszmének befogadására a talaj elég alkalmas lesz, kisded-óvókat állítson. Arról is biztos tudásunk van, hogy a kormánybiztos végtelen csekély áldozatot kíván az olyan községtől, mely kisded-óvót akar állítani. Ha többre nem képes a község, megelégszik azzal is, hogy adjon csak szállást és tüzelőfát, a többit majd az állam kipótolja. Én édes Istenem, mily csekélység! Hisz falun 20—30 frttal lehet annak alkalmas szállást fogadni, fára is csaknem ugyanannyi elég, s aztán gondoljuk meg, hogy még 90—100 frt is minő csekély áldozat ama nagy jótéteménnyel szemben, hogy az összes szülők kisdedei gondozásban, nevelésben

A kéz.

(Elmefuttatás, a párisi „Figaro“-ból.)

Az emberiség társadalmi életében nagy szerepet játszanak a kéz mozgatai.

A szónok, az énekes, a színész legszebb hatásainak kimeríthetetlen forrása a kéz.

Imában, fájdalomban, örömben; midőn az ember parancsol, vagy kér: kezeit majd föl emelve, majd leeresztve, vagy a levegőben jártatva, mintegy vetni látszik a gondolatokat a légben, mint a hogy a magvető szórja a magot a szőlben.

A társadalmi érintkezésekben a kéz a szív érzelmeinek kicserélésére szolgáló eszköz. Ez adja az istenhözottat, ez nyújt vendégszeretetet, ez pecsétli meg a barátságot. A kézen viseljük egyszersmind a két lelket összefűző kötelék látható jelét, a jegygyűrűt is.

És ama gyöngédebb érzelmenél, melyet nem merek megnevezni! Ha semmi egyéb nem használhatók a kezet, nem lenne-e már ennél fogva is megbecsülhetetlen talizmán reánk nézve? A kedvelt egyén egyéb testrészeit csak nézünk szabad; a kezet azonban oda nyújthatjuk, megfoghatjuk, s ez nemcsak élvezet, de kötelesség is; sőt sok

A „Székelyföld“ tárczája.

A felhő s a virág.

Irigy felhő szállt a napra,
Hogy elfogja sugarát,
S hogy a virág elhervadjon,
Meghozza az éjszakát.

És a virág fejet hajta,
Harmatgyöngy csillogott rajta;
Busan, busan földre hajlott,
Mintha siratná a napot.

De lehullt az irigy felhő,
Esőcseppé változott,
És a helyett, hogy megölné,
Táplálja a virágot.

Ozora Árpád.

Miért?

(Karczolat.)

Írta: Deák Géza.

Miért van a szív! s a szívben szerelem!?
... Miért zsongja körül aranszinű lepke a
nyiló bimbót? Miért keresi föl a fecske el-

hagyott fészket, az elrejtőzött ibolyát a gyémánt harmatosópp? Miért jön az ősz sárguló levelekkel? Miért a tél hófehér lepellel! ... Miért mereng a szív az elmúlt boldog emlékein!?

Miért!? Miért!?

Ki tud mindezekre igazán felelni?

Miért, hogy megszűnik minden, elmúlik, mint álom!

Miért kellett nekünk egymást megismernünk?!

Emlékszik-e még rám? Nem felelte el még azt a nyári estét, mikor együtt ültünk az illatos akácok alatt, elmerülve gyermekies ábrándjainkba? Mily nyájas volt minden körülünk! A lombok közt elsuhanó szellő boldogságunkról sutogott, a távolban elhangzó fuvola lágy hangja érzelmeinket tükrözte vissza! ...

És most miért, hogy nincs ez úgy!?

Örök hűségéről, forró szerelemről sutogó ajka miért hogy elnémult!?

Azért talán, hogy a szív nyugalma, mely eddig csöndes volt, mint tó tükre, elvegye, megzavarja hosszú időre, örökre talán!?

Miért tűnt el mindkettőnk boldogsága!? Miért tiporta le a szerelem oltárát, melyet szívünkben emelünk!? Azért talán, hogy e

romok alá temessen mindent: multat, jelent, jövőt!?

Vagy az eskü, melyet tett, csak pusztaszó volt?! a szerelem, melyről oly érzelmesen beszélt, csak színlelt volt?! a láng, mely szemeiben égett, csak daemóni volt?!

Lehet-e magának mindezt megbocsátni! lehet-e elfeledni, hogy a természetből adott kincset csalfa módon használta fel?!

A virág nyílik, elhervad; szirmait a szél elhordja. A szív szeret, de nem feled; egy kis emlék a multból elég, hogy évekre felzakítsa a rajta ütött sebet; s miért, hogy nincs ir reá?!

„Ha egykor elfeled, csak a sir gyógyít meg!“ Emlékszik-e e mondására?!

Maga elfeledett és meggyógyult! ... de nem a sirban, hanem — menyasszonyi koszorú által!

Boldog lett! Nem: halvány arca ellenkezőt mond. Titkon elejtett könnyei miért hogy megszámlálhatlanok?!

Miért, hogy az első szerelem a legábrándosabb?!

Miért!? Miért!?

részesülnek! Hiszen az egyes szülők, ha az ennek következtében élvezett nyugodtságot nem tekintjük is, még jelzett összeget a nélkülözhetővé vált gyermekdajkák fizetésén is megtakarítják.

Fel tehát, tisztelt szülők! Fogadjátok rokonszenvvel, őszinte bizalommal a nálatok s érdekekben megjelenendő kormánybiztost s állíttatok minél több helyen s minél hamarabb kisdédóvókat.

Maksai.

A háromszéki középtanoda.

Denique úgy látszik, Háromszék mégis kap egy fótanodát. Legalább a „Székely Nemzet” cikkei ezt mutatják. Folyt még lapunk hasábjain e tekintetben egy vita s akkor sokan kétségbe vonták a háromszéki fótanoda felállításának lehetőségét; de most már meggyengülhetett e kétely is Császár Bálint ismeretes indítványa után.

A kormány eme gladiátora sikra szállt merészen, öntudatosan. A megye egybegyült tagjai nem voltak elkészülve a hirhedt indítványra, a melynek hangja oly kihívó, oly merész volt Trefort miniszterrel szemben. De tukta Pál, mit kaszál — mondhatni itt is. Ez mind kicsinált dolog, ezt a közelebről beavatottak így akarták s tudva tették. A nagyobb részre pedig vonatkozik a latin eme jeles mondata: „Conticuere omnes, intentique ora tenebant”, azaz: hallgattak ő kemék. Pedig nemes Háromszék megyének a közgyűlésen egybegyült tagjai közt ott voltak a felső háromszékiek is. Hallották az indítványt, annak okadatolását, de nem mentek belé a vitába, holott felső Háromszék vitalis érdekei úgy kívánták volna, hogy megvédjék azokat is.

Az egész apparatusból ugyanis az tűnik ki, hogy a fótanoda székhelye dícső Sepsiszentgyörgy városá lesz. Nincs ugyan egyenesen kitéve, hogy „ez nem annyira Háromszéknek kell, mint inkább nekünk sepsiszentgyörgynek”, de a sorok között ezt is kiolvashatni, még pedig tisztán. Először elkészítik erre is a közvéleményt, hogy ne legyen meglepő, ha a kormány megadja a fő-

tanodát s egy rövid clausulát tesz oda, hogy: no, megadom a fótanodát Háromszéknek, de azon feltétellel mellett, hogy az Sepsiszentgyörgyön legyen felállítva. Nyomdafiakat pazarolni emez alternatíva érdekében hogy most már megvan, most már csútt, legyen meg hát úgy, a mint ő Excellenciája s a magas kormány akarja... hallgassunk. Erre elkészítik, mint említém, a közvéleményt, még pedig pl. úgy, hogy kinyomatják a június 11-ki számba azt, hogy itt járt a kerületi főigazgató s megígérte, hogy azon lesz, miszerint a Mikó-tanoda fokozatosan 8 osztályú gymnasiummá alakuljon át. Azután bírálja az indítványt, annak metamorphosisát Künle módosító észrevételeivel együtt s rávág a június 16-ki számban egy „Tanév végén” című cikket, melynek végső szavai így hangzanak: „Reméljük, hogy a jövő iskolai esztendő végén visszapillantásunkban a háromszék megyei felsőbb oktatásügyről is szólhatunk már, mint olyanról, a mely ténylegesen is érezteti a maga áldásait. Ezt kérjük és várjuk Trefort minisztertől.” A június 18-ki számban közli, hogy a református konvent elfogadta a kormány által felajánlott 100,000 s ha kell, még több forintot is a középtanodák felsegélyezésére s így summa summarum a resultatum tisztán az, hogy: nekünk is van alapunk a Mikó-tanodánál, a kormány is ad, mert pártfogását megígérte az itt járt főigazgató; mi ugyan nem tudjuk még bizonyosan, széna-e vagy szalma gymnasium-e vagy reáltanoda, de bármilyen lesz, az Sepsiszentgyörgyön lesz. Jó még Beksis Gusztáv is, vele Mikszáth Kálmán, a ki a székely szerénységről a „Pesti Hirlap”-ba „A kik nem zúgolódnak” című közleményt írta, melyet a „Székely Nemzet” reprodukált, s ha valaki szót emelne, rámondják a beszámolóban: „Csend! van minden. Ipartanoda, középtanoda, gymnasium vagy reál, — már a melyik tetszik — vasut, minden, de minden Sepsiszentgyörgyön. Hallgassanak.”

Kézdi-Vásárhelyről pedig szó sincs; de nem is lehet. Az nem is város, az egy nagy tatár falu; elég ott az algymnasium is, meg a felső népiskola. Most már azt fogja valaki kérdeni: mire való ez az epés hang? Egy-szerű a felelet. Csak az agyonhallgatás, csak

megérthető. Így az összeszorított ököl fenyegetést jelent; ha ujjainkat homlokunkra illesztjük, valami emléket idézünk fel elménkben; kezünkkel elfödve homlokunkat, figyelmünket összpontosítjuk; zavarunkban fülünket vakarjuk; állunkat simogatva, valamely elhatározásra igyekszünk jutni s kereszük a leginkább megfelelő kiviteli módozatot; kezünket dörzsölve, örülünk; a taps öt idők óta minden nemzetnél a lelkesedés, az öröm kifejezése; hüvelykünket orrunk hegyére illesztve s többi ujjainkat élénken mozgatva, gyönyörölkünk, együgyűnek mondunk valakit.

Ezek a példák utmutatásul szolgálhatnak az olvasónak számtalan hasonló észleletre. A közéletben minden pillanat nyújt erre bővön alkalmat.

Az áradózó érzelmek kifejezésénél, minő az őszinteség, bizalom, meggyőződés, vonzalom, az ember, ki gesztikulál, tenyerét rendesen fölfelé fordítja. A mohamedánok, kiknél erősen ki van fejlődve a vallásos érzület, imádkozásközben kiterjesztik s ég felé emelik karjaikat. Ez a taglejtés különben a katolikus rítusnál is be van véve az isteni tisztelet legünnepélyesebb aktusánál.

A tenyer általában véve a kéz arca, az érintés fő székhelye; ennek felülete által lépünk érintkezésbe a tárgyakkal és az emberekkel; ez tehát a par excellence közeg mindennel, a mi bennünket környez.

Ha kezünket taglejtésközben fejünkhez közel emeljük, ezzel általában meggyőzni, valami észbeli működést akarunk kifejezni; ha pedig a szív felé közeledünk vele, bizonyos érzelmet tolmácsolunk. És ez nagyon természetes, mert a taglejtés mindig ama testrész felé vonzódik, hol a kifejezésre jutott érzelmek honolnak.

a nembánomság feletti elkeseredés hangja ez. Mert ha meglesz — a mint meg is lesz — Sepsiszentgyörgyön a fótanoda: a felső háromszékieken nem lesz azzal semmi sem segítve. Ki volt ez már fejte szében még a Császár Bálint indítványában is, t. i. hogy a székely nép szegény. Hogy a felső háromszéki jó tanuló, ha szegény, nem fog lemehetni Szentgyörgyre sem a fótanodába, a mint most is sok elmaradt szegénysége miatt a tudományos pályáról, azt meg mi tudjuk. Hej, mert ama drágálatos háromszéki fővárosban is pénzbe, sok pénzbe kerül minden! Ezt meggondolva, igazán különös, hogy a megyei közgyűlésen miért nem vetette föl valaki eme kérdést is addig, a mig nem késő. Ha egyszer factum lesz a pactum, akkor már késő lesz.

Kézdi-Vásárhely sok jóvedelmet hajt gyárai után is a kormánynak; jogosak lennének a mi igényeink is. De ha árván maradunk, ha a néma gyermek bajait senki sem érti meg: mi leszünk okai. „Perditio tua ex te Sparta vel Athene.” Tegyen valaki indítványt a jövő gyűlésen, hogy az erdélyi pénzjóvedelemért a statushoz fogunk folyamodni a Kézdi-Vásárhelyt fokozatosan fölállítandó főgymnasium érdekében s akkor — hallgatunk.

Omikron.

A méhészet az orsz. kiállításon.

A méhészeti osztályt a mezőgazdasági csarnokban, a délnyugoti kapun bemenve, a jobb oldali szegletben látjuk elhelyezve 320 □ méternyi területen.

Hazánkban a méhészet a hatvanas évek végéig oly aláltságban volt, hogy szinte majdnem egészen elenyészett. Okszerű méhészetről akkortájt hallani is alig lehetett.

A délmagyarországi méhészegylet tüzte ki legelőbb hazánkban az okszerű méhészet zászlaját, majd azután a békésmegyei és aradi méhészegyletek. Legtöbb tevékenységet a délmagyarországi egyelet fejtett ki. Azonban működése mégis hazánkban csak egy kisebb részére terjedt ki, holott szükséges lett volna az egészet felölelni. Éreztük egy országos méhészegylet hiányát. Az öreg marosmenti méhészt intézett legelőbb felhívást a hazai méhészekhez egy országos méhészeti egyesület alapítására. De szava elhangzott. Majd Kriesch János műegyetemi tanár, mint az országos gazdasági egyesület méhészeti szakosztályának elnöke, rendezett méhésztalálkozókat, melyeken ő a méhészetből érdekes felolvasásokat tartott. Mind jobban szaporodott az érdeklődők száma.

Ezen estélyeken vettetett fel az eszme, egy országos méhészeti egyesület alapítására. A kezdetben ki merete volna reményleni, hogy az ezen estélyeken összegyűlekezni szokott szerény kör rövid öt év alatt helyét derekasan megállja a hazai méhészetben nem remélt lendületet adjon. A vállalkozás nem részesült eleinte nagy biztatásban, de hozzá fogván a munkához, sikerült 1879-ben az országos méhészeti egyesületet megalapítani. Kezdetben alig volt kétszáz tagja, ma közel van tagjainak száma a kétezerhez.

Az egyesület terjesztő az okszerű méhészet tudományait a havonként megjelenő méhészeti lapok útján. Buzdítja a hazai méhészetet a haladás felé. Továbbá a „Méhészeti Káté” kiadásával vezérfonalat adott a kezdők kezébe. Majd 1882-ik évben Budapesten méhészeti kiállítást rendezett. Nem vallott vele szégyent, az a külföldiek által is elismerésben részesült. Sikerült az egyeletnek továbbá a földmívelési minisztérium támogatását is kieszközölni. Kezdetben csak az egyelet anyagi segélyben való részesítése által, majd a vándortanítói intézmény felállításával. A vándortanító bejárva ke-rületeiket, a méhészet tudományát minden egyesnek mintegy a helyébe vitték.

Az eredmény azonnal szemléltetést mutatkozott. Az egyesület tagjainak száma napról-napra szaporodott. Az 1883-ik évben Békés-Gyulán megtartott méhészeti kiállítás tanúsította a haladást. És ime, most az orsz. kiállításon oly rendkívüli haladást, a

melyet a méhészet tüntet elő, hazánk egy iparága sem képes felmutatni. Rövid tíz év alatt majdnem a semmiből elővarázoltunk oly méhészetet, mely hivatva van európai országok méhészeit tulszárnyalni. Ma már az a kérdés, hova tegyük azon tömördek mézet, a melyet a magyar méhészek termelni képesek. De csak legyen is mentől több. Piaczot majd lelünk annak, csak legyen mit eladni.

Ámde beszéljenek a számok:

Kiállító jelentkezett az állandó kiállításra 198 egyén. A 2286 darab kiállított tárgyból esik az irodalmi és tanulmányi részre 951 drb. Kiállították saját műveiket:

Dömötör László: Méhészeti előadás. 1882.

A méhtenyésztés okszerű gyakorlata az amerikai rendszer szerint. 1882. Méhészt naptár az 1884-ik évre. Méhészt naptár az 1885-ik évre. Kalauz az okszerű méhtenyésztésben. 1885.

Károlyi Gyula: Közönséges és műméhészet.

Kovács Antal: A méhészet elemei.

Kühne Ferencz 304 lapon levő herbariumát.

Köcsi Mayer Gyula természetrajzi gyűjteménye.

Méhelyi Lajos: A méh boncztanát megvilágító 100 drb mikroszkopiai preparatum.

Szilassy Márk Gyula 133 darabból álló herbariumát.

Különféle szerkezetű méhlek kiállítottat 135 drb, melyek nagy része keretes kaptár.

Lépurító gép kiállítottat 20 darab. Kiseb méhészeti eszköz 616 darab. Méz üvegekben és keretekben, úgy viasz és propolis, összesen 1104 drb. Összesen tehát 2826 tárgy van kiállítva. Ha tekintetbe vesszük azt, hogy nekünk magyaroknak egyáltalában nem természetünk azzal, a mink van, kérkedni, bátran elmondhatjuk, hogy ez csak halvány képe annak, a mi tényleg létezik.

Hazánkban minden községben van méhészet. De vannak sokan, a kik 70—80, sőt százakra menő méhtörzseket birnak. Vannak, a kik inkább kellemes időtöltés kedvéért bibelődnek a méhekkel. De a nagy rész a méhészetet, mint rendes hasznót hajtó iparágat folytatja, százakat vesznek be abból évenként.

Hazánkban — a mint ezt a kiállítás is igazolja — a méhtermények — méz és viasz — kitünőek s oly mennyiségben termeltetnek, hogy azok igen fontos kiviteli cikket fognak majd idővel képezni. Azonban a magyar méznek még nincs meg a jó hire. A régi rendszer szerinti méhészek a méheket ősszel lefojtva, a lépeket a kasokból kivagdoszták, s úgy mindenestől, döglött méhekkel, kukacokkal együtt hordókba legyömösztölték, s ezen zagyvalékot kipréselve adták el, mint mézet. Természetesen ezen méz a meleg hozzájárulásával felforr, megsavanyodik, elromlik. Ilyen mézet vásárolván a külföldi kereskedők, nem csoda, ha a magyar méznek rossz híre költötték. Most azonban már az újabb rendszerű méhészek tiszta színmézet állítanak elő. Ezen méz majd idővel meg fogja lelni piacát. De ahhoz idő kell és az egyes termelőkre az felletne nehéz feladat. Reméljük azonban, hogy a minisztérium e téren is érvényesítendő hathatós támogatását.

Hazánk dus virányát tekintve, bátran felvehetjük számítási alapul, hogy minden 10 katasztrális holdnyi földön egy törzs méh megél. A mintegy 60 millió katasztr. holdnyi földünkön tehát megélne mintegy 6 millió törzs méh. Ezen idő szerint hozzávetőleges számítással alig van még egy millió törzs méh hazánkban. Ezen egy millió törzs méh 3 frtjával számítva, három millió frt jóvedelmet ad. De tarthatnak 6-szor ennyit, s akkor a jóvedelem 18—20 millió forint lehetne. Megérdemli tehát a méhészet, hogy azt mentől jobban fejlesszük.

A minisztérium alig tehet hasznosabb befektetést, mint a mit az okszerű méhészet fejlesztésére fordít. Áldásos és okszerű működését igazolja ezen kiállításunk sikere is.

Különfélék.

— **A határszérlől.** A mint Zágomból értesítik lapunkat, a rapokban a Zágón község tulajdonát képező erdőről egy körülbelül 100 darabból álló juhnyáját a romániai határörök lefoglalták és elhajtották, azt adván okul, hogy a kérdés alatti terület Romániáé. A zágoni lakosok azon erdőt határozottan magyar területnek állítják, s azért e tárgyban a belügyminiszterhez fognak panaszt emelni.

— **Nekrológ.** Dobay Sándor, Dobay János kovásznai kir. jbiró fia, lapunk szerkesztőjének öccse, folyó hó 28-án élete 19-ik évében elhalt. Haláláról a család következő gyászjelentést adott ki:

„Dobay János, kovásznai kir. járásbiró és neje Szacsvai Róza, a maguk és gyermekeik: Gyula és neje Csüdör Irma; János; Lajos és neje Réthy Gizella; Ferencz és Albert nevében fájó kebelrel jelentik, hogy a kedves gyermek, a jó testvér Dobay Sándor f. év június 18-án éjjeli 1 órakor életének 19-ik évében hosszas szenvedés után elhalt. A sokat szenvedett ifjú test porrá lett, de emléket a szülői és testvéri kegyelet örökre meg fogja őrizni. Legyen könnyű neki a föld, s az égi hatalom örökösök ifjú álma fölött! A boldogult hült tetei Kovásznán f. hó 19-én délután 3 órakor fognak az örök nyugalomnak átadatni. Kovászna, 1885. június 18.

— **Színészlet.** Kézdí-Vásárhelyt a mult kedden Rajz Ödön jutalomjátékául „Deborah“ adatott csaknem üres ház előtt. Ezen este Rajz (József) és Szigethyné (Deborah) osztottak a dícsőség felett. Mindketten nagy hatással játsztak s a közönség elismeréssel is volt; sokszor megtapsolá és kihívá őket. Ha anyagilag nem is lett Rajz Ödön jutalmazva, de szellemileg a közönség teljes elismerése által kárpótolva érezhette magát. — Pénteken Várady Miklós ur felléptével jótékony czélú előadás tartott, melyről jövő számunkban lesz bővebb tudósítás. Ezen előadással Várady Miklós ur befejezvé kézdí-vásárhelyi vendégszereplését, Kolozsvárra visszautazott. Várady ur színpadi működése s kedves egyénisége sokáig élni fog a kézdí-vásárhelyi műpártoló közönség emlékében!

— **Szigethy Géza** jutalomjátékául kedden „Nők az alkotmányban“ című kitűnő vigjáték fog színre kerülni. Szigethy eddigi színpadi működése alatt egy széptehetségű színésznek mutatta be magát, s kitűnő alakításai annyi műveltet szerzett a közönségnek, hogy mi indíttatva érezzük magunkat, a jutalmazandót a legmelegebben ajánlani a közönség pártfogásába.

— **Vihar.** Csütörtökön roppant vihar vonult át Kézdí-Vásárhely város felett. Orkánzerű széllel kezdődött az égi háború, majd meg sűrű zápor áztatá meg a kiszáradt földet. Ez alkalommal a villám beütött Welnreiter György sörgyárosnak a város északi felén levő jégvermébe, mely nemsokára kigyuladt s födtele leégett. Szerencsére korán sikerült a tüzet elfojtani, mely a nemsokára feltámadt nagy szél mellett könnyen végetetessé válhatott volna a városra.

— **Értesítés.** A csiksomlyói r. kath. tanítóképződében 1884—5. tanévi második félévi vizsgálatok következő rendben tartatnak meg: június 24-én d. e. hittan, nevelés tan az I., II., osztályban; 25-én d. e. magyar nyelv, német nyelv, történet, földrajz az I., II., III., alkotmánytan a III. osztályban, d. u. módszer, zene, ének, torna az I., II., III. osztályban; 26-án d. e. mennyiség-, természettudomány az I., II., III. osztályban, gazdaságtan a III. osztályban. A vizsgálatok d. e. 8 órakor kezdődnek. Június 28-án d. e. az érdemsorozat felolvasatik s a tanév ünnepélyes isteni tisztelettel bezáratik. Csik-Somlyón, 1885. május 31-én. Az igazgatóság.

— **A csikszeredai községi népiskolában** ez évi zárvizsgák folyó hó 26-án és 27-én fognak megtartatni a következő sorrendben: 26-án délelőtt 8—12-ig az I. és II. fúosztály minden tantárgyból; délután 2—6-ig a III., IV. és V. fúosztály minden tantárgyból; 27-én délelőtt 8—12-ig a III., IV. és V. leányosztályban minden tantárgyból, délután 2—6-ig az I. és II. leányosztályban minden tantárgyból, melyekre a t. szülők és tanügybarátok tisztelettel meghívotnak. Csik-Szereda, 1885. június 16-án. A tantestület.

— **A csikmegyei szövészeti tanműhelyben** az évi zárvizsga és szövészeti kiosztás, felsőbb rendelés folytán, nem június hó 24-én, mint az az értesítésben jelezve volt, hanem a polg. leányiskola zárünnepélyével egyidejűleg, azaz: június hó 25-én d. e. 8-tól 11 óráig fog megtartatni, miről a t. szülők és tanügybarátok tisztelettel értesítettek.

— **Ujabb vasuti kedvezmények.** Értesülésünk szerint a m. kir. államvasutak igazgatósága, a kiállítási bizottság és több kereskedelmi kamara megkeresése folytán, a jövő hó elejétől kezdve a következő új menetdíj-kedvezményeket fogja az országos kiállítás látogatói részére engedélyezni, még pedig Budapesttől 100 kilométernél közelebb fekvő állomásokról — honnan tehát egy nap alatt könnyen lehet Budapestre berándulni és estére megint hazautazni — ama vonatokhoz, melyek legkésőbb délelőtt 10 órakor érkeznek Budapestre és onnan legkésőbb 6 órakor indulnak vissza, naponta 50%-kal mérsékelte II-od és III-ad osztályú menetdíj-jegyek fognak kiszolgáltatni, melyek mellett egy 30, illetőleg 50 kros kiállítási belépti jegy lesz váltandó. Budapesttől nagyobb távolságban fekvő állomásokról pedig hetenkint kétszer fognak, a jelenleg meghatározott napokon, az eddig fennálló 33 $\frac{1}{3}$ %-os mérséklés helyett szintén 50%-kal mérsékelte jegyek kiadatni, melyekhez azonban úgy, mint eddig, a kiállítási sorsjegy és a belépti jegyre szóló utalvány lesz váltandó. Végül egy csoportban utazó 100 személy részére bármely napon s hasonló feltétel mellett ugyancsak 50 százaléknyi mérséklés fog engedélyeztetni, 200 személynek csoportosan leendő utazása pedig hasonló kedvezmény mellett, kívánatra külön vonatok is fognak Budapestre indíttatni. A mint továbbá a „Nemzet“ értesül, a magyar vasutak igazgatóinak kedde a magyar kir. államvasutaknál tartott értekezletén több magyar magánvasut is csatlakozott a fent körülírt kedvezményekhez, melyek a kiállítás látogatóit remélhetőleg hathatósan fogják előmozdítani.

— **Kedvezmények a faszállításra.** A magyar vasutak igazgatóinak tegnap a m. kir. államvasutaknál tartott értekezletén, többek közt, még a magyar fenyőfa-termelők országos értekezletének emlékirata is tárgyalatott és elfogadtatott az erre vonatkozólag a közlekedési miniszteriumhoz felterjesztendő véleményes jelentés, mely a díjszabási helyzet kellő megvilágítása mellett, a hazai termény jobb kelendőse érdekében, igen jelentékeny kedvezményeket helyez kilátásba.

— **A nagyszebeni kivégzés.** A Friedwanger család gyilkosain, Marlin Róbert és Kleeberg Antalón, a halálos ítéletet Kozarek hóhér kedden reggel 7 órakor hajtotta végre. Az ítélet szerint előbb Marlint, utána Kleebergert végezték ki. Mindkét elítélt, a vallás vigasza által megerősödve, az utolsó pillanattig megőrizte nyugodtságát. A két gyilkos kivégzése alig hat perczig tartott. A törvényszéki orvos konstatálta, hogy a halál Marlinnál 9, Kleebergnél pedig 13 percz múlva következett be. Mindkét halálra ítélt levelet hagyott hátra és pedig Kleeberg egy levelet szülei részére és Marlin kettőt anyjának, Marlin Róbert, mielőtt a hóhér a hurokot nyakára vetette, elhaló hangon e szót mondá: „Kegyelem!“ Kleeberg Antalnak utolsó szavai ezek voltak: „Jézus Krisztus!“ Amen!“ „Csak gyorsan!“ Marlin beletörtődött sorsába, de Kleeberg bizonyosra vette, hogy kegyelmet kap. Néhány nappal ezelőtt engedelmet kért a törvényszék elnökétől, hogy lyukas fogát plombiroztathassa.

Kiss György „Apostol-szobrai“-nak rajzát, melyeket a jeles szobrász a pécsi egyháza készítet, közli az „Ország-Világ“, e jelekünnöb képes hetilap június 13-iki száma. E képeken kívül az országos kiállításból találunk szép képeket, így Jungfer műlakatos nagy feltűnést keltő kiállítását, Freystadt hazánkfa gyönyörű üvegfestményét a „Hungária“-t, továbbá az ebkiállításról érdekes karczolatokat Széchy Gyulától, ezenkívül művészi kivitelű genre-képet „A varró-leányok“ czimvel. A lap tartalmi része is rendkívül gazdag. Legyen elég csak a közlemények címét közlünk: „Tej, vaj, sajt“ (a kiállításról) Benedek Elektől, „Eb-kiállít-

tás“ (humoros karczolat), „A kenyér“, Reviczky Gyula remek költeménye, „A figurások“, humoros életkép Azartól, e legújabbban feltűnt humoristától, „A jeggyűrű“, érdekes beszélyke Balogh Páltól, „A vén szolga“, Sienkiewicz Henrik jeles lengyel író rajza, Antoine Vincent Arnault „A falel“ című költeménye Varga Bálint fordításában, „Miből élünk“, ismeretterjesztő közlemény Hidasi Páltól, „Az ugor-akidény előtt“, bécsi tárcza Kaposi Bélától, „A hét története“ Székely Huszártól. Végül az állandó rovatok: Tudomány és irodalom, színház és művészet, újdonságok, a kiállításról, nők világa, könyvpiacz, vidéki élet, sport, hymen, gyászrovat, innen-onnan, rejtvények.

Nyilvános köszönet.

Szeretett gyermekünk, Sándor, halála alkalmával az irántunk nyilvánult meleg részvét által mélyen meghatva, kedves kötelességünknek ismerjük kovásznai és kézdí-vásárhelyi rokonaink, barátaink és ismerőseinknek, kik a bánat és megpróbáltatás nehéz perceiben részvétükkel, jó akaratukkal támogattak és vigasztaltak, forró köszönetet mondani.

Kovácsna, 1885. június 20.

Dobay János
és neje
Szacsvai Róza.

Közzgazdaság.

Kimutalás a „Gyergyói első takarékpénztár“ részvénytársaság 1885. májushavi forgalmáról. Bevétele: Betét 26 tétel alatt 8105 frt 50 kr. Visszaíratott váltó 58,639 frt. Visszaíratott kötvény 39,572 frt. Befizetett kamat 2121 frt 76 kr. Befizetett illeték 1060 frt 58 kr. Betéti könyvecske 60 kr. Részvényátíratási díj 26 frt. Kamat-visszatérítés 53 frt 72 kr. Késedelmi kamatok 7 frt 04 kr. Intézeti váltókra felvett kölcsön 21,300 frt. Bélyegilleték 3 frt 38 kr. Különféle 204 frt 70 kr. Összesen 121,094 frt 28 kr. Pénztárkészlet-előhozzatal 1885. ápril 30-ról 7216 frt 11 kr. Főösszeg 128,310 frt 39 kr. Kiadás: Visszaíratott betét és tőkésített kamatok 38 tétel alatt 20,744 frt 58 kr. Visszaíratott betét és tőkésített kamatok folyó kamatai 336 frt 77 kr. Kölcsön adatott váltóra 45,236 frt. Kölcsön adatott kötvényre 36,950 frt. Kifizetett osztalék 30 frt. Tisztségviselők és szolga fizetése 1885. május havára 214 frt 16 kr. Hetibiztosok napidíjai 70 frt. Visszaváltókra felvett kölcsön-beváltás 15,100 frt. Kölcsönök után fizetett kamat 452 frt 77 kr. Adó 400 frt. Megjelenségi díj 18 frt. Üzleti költség 130 frt 34 kr. Helyettesítési díj 18 frt. Összesen 119,700 frt 67 kr. Pénztár-készlet 1885. május 31-én 8609 frt 72 kr. Főösszeg 128,310 frt 39 kr. Gyergyó-Szentmiklóson, 1885. jun. 1-én, a „Gyergyói első takarékpénztár“ részvénytársaság elnökségétől. Merza Krisztof elnök. Juhász Károly titkár.

Felelős szerkesztők:

Ifj. Dobay János. Sprencz György.
Kiadó tulajdonos:
Szabó Albert.

Nyílt tér.*)

Csik-Szereda, 1885. jun. 10.

Tek. szerkesztő ur!

A szerkesztése alatt megjelenő „Székelyföld“ című társadalmi lap 46-ik számában Kánya János egy minden tekintetben indokolatlan közleményt tett közzé s ezen közleményben csekély személyemet is — ki a közlemény már ismeretes előzményei, de a közlemény szerint is Kánya Jánost sem szóval, sem tettel nem sértettem meg, vele évek óta soha érintkezésben sem voltam — a közönség előtt illetelen módon támadta meg s morális viselkedésem felett őt meg nem illető módon törekedik pálcázni törni.

Bár épen e perczben érzem a morális kötelesség súlyát, mely a nyilvánosság előtt felemelt hang tisztességes tartására kötelez mindenkit, mégis a megtámadás rendkívüli volta által igazoltnak és feljogosítottan találok magamat a t. szerkesztő ur engedelmeivel olyanoknak elmondására is, a mit különben nem szívesen tennék.

*) Ezen cikkekért nem felelős a szerk.

Nehezemre esik, mert nem szokásom — még ha igazságosan s jogosan tehetném is — valakit jellemében kisebbiteni s ez által sérteni, de — mert ki kell mutatnom, hogy ki az a Kánya János, a ki engem ok nélkül oly szennyes módon megtámad s hogy szavának sulya azok előtt, kik őt nem ismerik, megmérhető legyen, mert a kik ismerik, azok előtt nincs mentségre szükségem — kénytelen vagyok szokásomtól eltérni.

Kánya János bizonyosan azért esett nekem, mert én az ő társaságát kerülöm.

Igen, de ezt én azért teszem: 1-ször: mert Kánya János az oly igen ismeretes „Baraczkos“ havasról — bizonyosan nem azért, hogy helyesen járt el — lánczra fűzve, csendőrökkel kísértetett be Csik-Szeredába; 2-ször: mert Kánya Jánost ezelőtt egy pár évvel szeredai vendéglős H. P. darabantjával korcsmai hetvenkedése miatt egy társaság láttára kidobatta; 3-ször: mert Kánya Jánost nem régen szeredai R. F. sörkertjében keresztapja H. P. toladó pártfogolásáért egy szépvízi uri ember pofon ütötte, miért nem hogy elégtételt nem keresett, hanem a dulakodásban elszakadt kabátja árát őt forintban megfizettette s ezzel beérte; 4-szer: mert Kánya János a volt szeredai gyógyszerész D. Gy. zsebében levő órát s készpénzt balhiedelmében tulajdonának gondolta, s hogy a különös szerzés módja még erősebb legyen, az elviteli elmélet kívánalmának megfelelően, utnak is indította, s utjában a J. L. háza előtt világosította fel D. Gy. az arany óra s pénzék jogi természetéről s adott kellő instructiót Kánya Jánosnak a tulajdonszerzés becsületes módjairól.

Egyébiránt csekély személyiségem egy kis hivatali tisztelet töltvén be, Kánya János bizonyosan ezt irigylis s a nyilvánosság előtt ily módon szeretné népszerűségemet csökkenteni.

Ezekben még nem mondtam el mindent, de azt a t. olvasó közönség iránti tiszteletből nem is teszem, sőt ezekért is bocsánatot kérek; én ezekben igazoltnak találok magatartásomat Kánya János irányában; én őt soha nem sértettem, s ha tettem volna is, felmentve érzem magamat vele szemben az elégtételadástól, s mert hiven az igazsághoz mutattam be Kánya Jánost a t. olvasó közönségnek, annak alapján hivatkozott sértő válasza — mely az író eléggé jellemzi — s annak írója felett bírálatot mondani a t. olvasó közönségre bízom.

Szántó József.

Csik-Szereda, 1885. június 10.

Tek. szerkesztő ur!

A „Székelyföld“ című lap folyó évi 46-ik számában „Válasz“ czim alatt megjelent cikknek személyemet illető részére becses engedelmből válaszom következé.

Kánya János ur oly ember, kivel szóba is állani nem akarok; csakis a t. olvasó közönség tájékozása czéljából adom papírra szerény nézetemet. Nem akarok bírálatot írni, de igenis az én feladatom Kánya urat szemtelen rágalmazónak nyilvánítani akkor, midőn személyemről kommentárt írni nem tud és mégis elég vakmerő jellemem és becsületemben kétkedni; erre vonatkozólag az a megjegyzésem van, miszerint biztosítom a t. olvasó közönséget, hogy a jellem és becsületesség tekintetében azon álláspontot, melyet Kánya ur elfoglalt, kerülni legfőbb kötelemem.

Szántó és Hajnó urak által Kánya urról kiállított fennebbi minősítvény legkevésbé sem qualicálhatja Kánya urat bárkiről is kommentárt írni.

Talán azt gondolja Kánya ur hogy mások becsületének kisebbitése által szerezzük meg önön becsületünket??

A műveltségnek nagyon szegény bizonyítéka az, ha valaki abban találja a loyaltást, hogy ismeretlenről rágalmazólag nyilatkozik.

Kánya ur sem az önismeret erényével, sem a férfiaság legfőbb erényével nem dicsekedhetik.

Ezek szerint Kánya uréal az ügyet teljesen befejezettek tekintem.

Kiss Gábor.

ÖLTÖNSZÖVETEK			
csakis tartós juhgyapjuból középtermetű férfiak számára.			
3.10 méter	4 frt 96 krért	jó	juhgyapjuból,
egy	8 frt — krért	jobb	"
	10 frt — krért	finom	"
	12 frt 40 krért	egész finom	"
Utazó-plaidek (nagy kendők) darabonként 4 ftrtől 5, 8, 12 ftrig. Kiváló finom öltönyöket, nadrágokat, felöltőket, kabát- és esőköpeny-szöveteket, katona-posztót, abaposztót, egyruha-posztót, kammgarn, cheviot, trico, női és teke-asztali, peruvia, dosking szöveteket ajánl			

NYOMTATVÁNYOK ÁLLANDÓAN RAKTÁRON TARTATNAK

Nyilvántartás az 1879. évi XXXI. t. cz. alapján
bejelentett és tárgyalt erdei kihágásokról
Nyugta és ellennyugta, r. k. egyházmegyéknek
Panasz, kisebb polgári peres ügyekhez.
Panaszkönyvv, közs. bir
Panaszkönyvv, erdőkihágásos ügyekhez.
Pénz-napló erdőkárterítések- és pénzbüntetések-
Pénzkezelési jegyzék.
Pénztári napló községek részére.
Pénztári napló községi iskolák részére.
Pénztári napló r. kath. egyházmegyéknek, külv
" " " " beliv
Postakönyvv.
Pótadó-főkönyvv.
Rovatás kimutatás a r. k. egyház adósairól külv
" " " " beliv
Sommás makacsági ítélet. " " " " " " kereset
" " " " felzete
" " " " váltókereset.
Sürgös zálogjog bekebelezési kérés Háromszékme-
gye gyámpénztára részére
Számle utalvány és nyugta, szakértőknek, bün-
nyben.
Szolgálati napló, a kir. csendőrség részére
Tanköteles növédekkel anyakönyvv.
Tárgyalási jegyzőkönyvv, közs. bir.
Tárgyalási jknyvv, bekés esetekhez (Közs. bir.
Tárgyalási jknyvv makacsági esetben
Tárgyalási jknyvv erd. kihágásos ügyekhez
Törzskönyvv-lapja, külv
" " " " beliv
Tűzvész-jelentés.
Tulajdonjog bekebelezése iránti kérés
" " " " " " felzete
Utazási napló
Utlevél-utalvány, a legújabb belügymin. rendelet
szerint.
Ügyviteli napló r. kath. lelkési hivatalok részére
Váltó-kereset. (L. S.)
Váltó-óvás.
Vendég-könyvv.
Változás kimutatás, a sorhad részére.
Változás kimutatás, a honvédség részére. (L. H.)
Zálogjog-bekebelezési, előjegyz. kérés (L. J.)
" " " " " " felzete
Zálogjog törlése iránti kérés
" " " " " " felzete
Záloglási, becsl. és ár. jknyvv adóügyben, külv
" " " " " " " " beliv
Záloglási jknyvv, adóügy.
Záloglási jegyzőkönyvv, közs. bir.
Záloglás-jegyzőkönyvi napló.

Nyom Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelytt.